

Deres ref: 17/5047-6

Vår ref: 201800353

Oslo, 4. mai 2018

Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Delta har følgende kommentarer til utvalgets rapport:

Generelle kommentarer

Delta er positive til en styrking av fylkeskommunen

Delta er positive til at fylkeskommunen styrkes, og mener at større fylker gir mulighet til å ta på seg flere oppgaver enn i dag. Delta mener også at dersom fylkeskommunen skal styrkes som forvaltningsnivå må den tilføres flere oppgaver enn den har i dag.

Utvalget legger fem retningslinjer til grunn i sin vurdering av overføring av oppgaver til fylkeskommunene:

1. Så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre god nok kompetanse og kostnadseffektivitet
2. De som er tillagt ansvars- og beslutningskompetanse skal ha finansiering og fagmiljøet
3. Oppgaver som krever politisk skjønn bør legges til folkevalgte organer
4. Oppgaver som krever samordning og store kontaktflater bør legges til samme forvaltningsorgan
5. Oppgaver som ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold bør være et statlig ansvar

Delta mener at de fem retningslinjene for oppgaveoverføring er en god analytisk tilnærming, selv om vi ikke er enige i alle vurderingene knyttet til den foreslåtte overføringen av de ulike oppgavene.

Delta er skeptiske til at sentrale fagmiljøer (som for eksempel Kompetanse Norge) splittes opp. Derfor mener vi at fylkeskommunen primært må styrkes ved at oppgaver som i dag ligger til fylkesmannen overføres til fylkeskommunen.

Ansattes rettigheter må ivaretas

Dersom alle de foreslåtte oppgavene blir overført, så berører det nesten 4800 årsverk. (Bufetat alene utgjør 3600 stillinger).

Dersom en slik reform skal lykkes, så er det avgjørende at reformen ledsages av gode prosesser der de berørte aktørene er bredt involvert. Dette gjelder særlig ansatte i de berørte virksomhetene. Derfor er det påfallende at en vurdering av virkningene for de arbeidstakerne som er berørt, er viet svært liten plass i rapporten.

Det er avgjørende for å lykkes med en slik reform, at ansatte og tillitsvalgte blir bredt involvert og hørt. Ansatte og tillitsvalgtes rettigheter må ivaretas på en god måte for å sikre en god gjennomføring av reformen. Delta mener at medarbeidere og tillitsvalgte er viktige og avgjørende bidragsyttere til nødvendige endringer i arbeidslivet. Den norske samarbeidsmodellen i arbeidslivet, med velfungerende partssamarbeid lokalt og sentralt både er en viktig bærebjelke i velferdssamfunnet og en viktig nøkkel for å sikre gode løsninger. Effekten av partssamarbeid i en omstillingsprosess er ikke vurdert i rapporten. Etter Deltas oppfatning burde effekten av partssamarbeid blitt belyst i rapporten på en tydelig måte.

Oppgaveoverføringen må fullfinansieres

Utvalget foreslår å overføre flere enkeltoppgaver fra fylkesmannen til fylkeskommunen (for eksempel forvaltningen av ulike tilskudd). Utvalget tallfester ikke antallet ansatte som berøres av disse enkeltoppgavene.

Det følger ikke penger med denne oppgaveflyttingen. Utvalget legger til grunn at en overføring av oppgaver «vil derfor trolig ikke øke utgiftene til administrasjon og støttefunksjoner nevneverdig». Dette er et synspunkt Delta ikke deler. Etter vårt syn vil kombinasjonen av færre fylker og en omfattende oppgaveflytting medføre ekstra kostnader.

Delta vil peke på at fylkeskommunen og fylkesmannen i dag som oftest lokalisert på samme sted. Med færre fylker, samt overføring av oppgaver fra fylkesmannen til fylkeskommunen, vil dette endres. På den bakgrunn mener Delta at omstillingskostnadene må kompenseres i form av friske midler. En slik kompensasjon vil styrke gjennomføringen av reformen.

Kommentarer til enkelte områder og oppgaver

Næring, forskning og innovasjon

Delta støtter forslagene når det gjelder overføring av oppgaver fra fylkesmannen til fylkeskommunen. Delta tar ikke stilling til om Distriktsenteret og SIVA skal nedlegges eller ikke.

Utfyllende kommentarer:

Delta er enig med utvalget i at næringsutvikling er et sentralt element i fylkeskommunes samfunnsutviklerrolle. Delta vil peke på at allerede i dag forvalter fylkeskommunen store deler av de regional- og distriktpolitiske tilskudd og virkemidler. Delta er enig med utvalget i fylkeskommunenes eierskap og innflytelse i Innovasjon Norge skal styrkes, samt at fylkene skal ha delansvar for forvaltningen av regionale næringsutviklingsprogrammer og næringsrettet forskning. Delta mener også at fylkeskommunenes eierskap i Innovasjon Norge kan styrkes ytterligere, noe som vil sikre at Innovasjon Norge kan ta regionale hensyn.

Kompetansepolitikk

Delta støtter ikke forslagene, og ønsker å beholde Kompetanse Norge slik det er i dag.

Utfyllende kommentarer:

Delta er enig med utvalget i at den regionale dimensjonen av kompetansepolitikken må styrkes, og gjøre den mer tilpasset det lokale arbeids- og næringsliv. Utvalget peker på at kompetansepolitikken er lite koordinert og spredd på flere områder. Utvalget mener at fylkeskommunen må få en tydeligere og sterkere rolle for å forankre kompetanserettet arbeid i helhetlige nærings- og kompetansestrategier.

Utvalget foreslår å legge ned Kompetanse Norge og overføre nasjonale oppgaver (som for eksempel utredninger og statistikk) til Utdanningsdirektoratet), samt overføre forvaltningen av virkemidler og tilskudd til karriereutvikling som i dag ligger til Kompetanse Norge og NAV. Videre foreslås det å overføre finansieringen av utdanningstiltak som ikke finansieres over bevilgninger til utdanningssystemet. Etter Deltas mening vil en nedleggelse av Kompetanse Norge gjøre koordineringen enda mer krevende enn den er i dag.

Delta mener at Kompetanse Norge i dag spiller en nøkkelrolle for å sikre at kompetanseutvikling blir en enda viktigere drivkraft for et konkurransedyktig arbeids- og næringsliv. Når det gjelder forvaltningen av virkemidler og tilskudd, så bør de fortsatt forvaltes av Kompetanse Norge. Dette fordi det er viktig å se virkemidlene i sammenheng med arbeidslivets behov. Delta deler ønsket om en kompetansepolitikk som er bedre integrert i videregående opplæring som er fylkeskommunens ansvar. Delta mener imidlertid at nedlegging av Kompetanse Norge ikke er veien å gå for å oppnå denne målsettingen.

Samferdsel

Delta støtter forslagene.

Utfyllende kommentarer:

Utvalget peker på at fylkeskommunene allerede i dag har et stort ansvar for samferdselspolitikken gjennom sin bestiller rolle og som forvalter av ulike tilskudd. Utvalget peker også på at ny fylkesinndeling fra 2020 vil innebære at en del togruter som kun vil betjene strekninger i det enkelte fylke. Det vil også være et stort antall togruter som kun passerer en grense – grensen til Oslo. Utvalget foreslår derfor at innkjøp av fylkesinterne togruter overføres til fylkene.

Delta vil også påpeke at det er hensiktsmessig å samle mest mulig av samferdselspolitikken i fylkeskommunen. Dette fordi samferdselspolitikken er en viktig del av fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler.

Klima, miljø og naturressurser

Delta støtter forslagene.

Utfyllende kommentarer:

Utvalget viser til at både fylkesmannen og fylkeskommunen i dag har ansvar for veiledning overfor kommunene med hensyn til helhetlig og regionalt klimaarbeid. Samtidig er mye av klimaarbeidet underlagt nasjonale og internasjonale føringer. Utvalget mener at fylkeskommunen kan ta et større ansvar for dette feltet under forutsetning av at det fremgår tydelig at klimaarbeidet skal ivareta nasjonale og internasjonale verdier.

Delta er enig med utvalget i at fylkeskommunen kan overta ansvaret for miljø og klimaoppgavene som ligger til fylkesmannen. Dette vil både styrke hensynet til klima og miljø i den regionale planleggingen og gi fylkeskommunene en tydeligere rolle i det regionale planarbeidet.

Kulturoppgaver

Delta støtter forslagene, men mener at flere av tilskuddene må øremerkes.

Utfyllende kommentarer:

Utvalget foreslår å overføre rekke virkemidler og tilskuddsordninger fra fylkesmannen til fylkeskommunene.

Delta er enig med utvalget i at det er viktig at hele kulturfeltet ses i et regionalt perspektiv. Videre er Delta enig i at mange av virksomhetene som i dag får støtte fra staten, hovedsakelig har et regionalt nedslagsfelt. Derfor bør disse overføres til fylkeskommunen. Et eksempel er driftstøtten for regionale museum i det nasjonale museumsnettverket overføres til regionen, da vi ser på dette som positive ringvirkninger for lokal næring og turisme. Et annet eksempel er Kulturrådets støtte til institusjoner, arrangementer eller prosjekter. Delta er også enig med utvalget i at institusjoner som har et nasjonalt oppdrag eller nasjonal profil fortsatt blir finansiert av staten.

Delta vil oppfordre til at «Det nasjonale kompaniet for samtidsdans – Carte Blanche fortatt skal finansieres av staten da det har et nasjonalt oppdrag. Delta vil også oppfordre til at «den kulturelle skolesekken» fortsatt finansieres av staten da dette må regnes som et nasjonalt oppdrag.

Delta mener at dersom fylkene skal overta finansieringsansvaret, så må midlene til disse formålene øremerkes. Videre forutsetter Delta at den kompetansen som kreves for å forvalte virkemidlene, sikres

Kulturminnevern

Delta støtter forslagene

Utfyllende kommentarer:

Utvalget peker på at fylkeskommunene ivaretar nasjonalt ansvar på regionalt nivå. Utvalget mener at overføring av oppgaver vil styrke de regionale kompetansemiljøene. Delta er enig med utvalget foreslår at førstelinjeoppgavene på kulturminnevernfeltet og relevante tilskuddsordninger legges til fylkeskommunene.

Folkehelsearbeid

Delta støtter forslagene

Utfyllende kommentarer:

I dag er oppgavene på folkehelsefeltet delt mellom fylkeskommunen og fylkesmannen. Fylkeskommunen skal fremme folkehelsen innenfor de områdene de har ansvar for så som tannhelsetjenesten og videregående opplæring og kultur. Fylkeskommunen skal også bistå kommunene i deres folkehelsearbeid. Fylkesmannen skal vurdere konsekvensen for folkehelse på alle områder der det er relevant. Både fylkesmannen og fylkeskommunen forvalter en rekke tilskuddsordninger.

Delta vil påpeke at folkehelsearbeid er sektorovergrepene og forutsetter samarbeid med mange aktører. Et godt folkehelsearbeid forutsetter både faglig tyngde og koordinering. I tråd med dette støtter Delta forslaget om at oppfølging av det nye folkehelseprogrammet i kommunene legges til fylkeskommunen. På den måten sikrer man bedre oppfølging og koordinering av dette programmet

Barnevern

Delta støtter ikke forslagene.

Utfyllende kommentarer:

Utvalget foreslår å flytte oppgaver som i dag utføres av statlig barnevern, til fylkeskommunene. Delta kan ikke gi sin tilslutning til dette forslaget.

Delta viser til at stadig flere barn får hjelp i egen kommune, samt at færre barn blir ivaretatt i institusjon. Samtidig er det et økende behov for nye, spesialiserte tjenester som krever mer kompetanse. Slike tjenester er også kostbare. Videre er det slik at det er relativt få barn som har behov for slike tiltak og tjenester. Kombinasjonen av få brukere og spesialisert kompetanse tilsier en organisering i relativt få enheter.

Utvalget foreslår også å overføre adopsjonstjenesten til fylkeskommunene. Dette er en relativt liten tjeneste som behandler med relativt få saker. Dette tilsier organisering i få enheter. Delta kan derfor ikke gi sin tilslutning til forslaget.

Utvalget foreslår også å overføre familievernet til fylkene. En viktig oppgave for familievernet er mekling og hjelp i forbindelse med samlivsbrudd. Dette er en tjeneste som med fordel bør legges til et nivå så nært innbyggerne som mulig. Etter Deltas syn er det mulig å legge denne tjenesten fylkeskommunen. Imidlertid vil nasjonal drift av familievern både gi stordriftsfordeler og fleksibilitet i det spesialiserte tilbudet tilpasset til barn, unge og families behov. Det er rimelig å anta at tilbudet vil bli mer fragmentert med fare for at kvaliteten blir lavere, og at tilbudet blir mindre likeverdig på landsbasis, spesielt for tjenestene i familievern som er ikke lovpålagte.

Vurdere overføring av spesialisthelsetjenesten til fylkeskommunene

Delta gir sin støtte til en utredning, men ønsker ikke ta stilling til hvorvidt sykehusene skal overføres til fylkeskommunen eller ikke.

Utfyllende kommentarer

Delta viser til at opprettelsen av større helseforetak som skulle drifte sykehusene ble i sin tid begrunnet med at fylkeskommunene var for små til å drifte sykehusene. Opprettelsen av færre og større regioner endrer på dette bildet. Det tilsier at det kan være hensiktsmessig med en slik utredning som her foreslås.

Med vennlig hilsen

Trond Ellefsen (s.)

2. nestleder

Eivind Odd Haanes
Seniorrådgiver
eivind.odd.haanes@delta.no